

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत विशारद (बी.ए.) – बहिस्थ

परीक्षा : जानेवारी – २०२३

सत्र २ रे

विषय: व्याकरण – २ (19E421)

दिनांक : ०३/०१/२०२३	गुण : ८०	वेळ : दु. २.०० ते ५.००
सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य		
प्र. १.अ)	संज्ञा: स्पष्टीकुरुत। (कान्यपि पञ्च)	(१५)
	१) सम्प्रदानम् २) उपपद-तृतीया ३) कर्म ४) नदी	
	५) प्रातिपदिकम् ६) अधिकरणम् ७) कारकम्	
आ)	आत्मनेपदे स्था इति धातुं सूत्रस्य साहाय्येन स्पष्टीकुरुत।	(०५)
प्र. २.अ)	कान्यपि पञ्च सूत्राणि स्पष्टीकुरुत।	(२०)
	१) २) द्रलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः ३) रुच्यर्थानां प्रीयमाणः	
	मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः	
	४) कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे ५) विपराभ्यां जेः ६) व्याडूपरिभ्यो रमः	
	७) इण्कोः	
प्र. ३.अ)	पञ्च वाक्यानि संस्कृतेन अनुवदत।	(१०)
	१) पाण्यामध्ये पंचवीस बगळे होते.	
	२) जर तू जेवलास तर मी तुला बाहेर नेईन.	
	३) व्यायामाने माणसाचे शरीर निरोगी राहते.	
	४) आज मी गाणे गाऊ का ?	
	५) मुला, तू हसू नकोस.	
	६) विद्यार्थ्यांबरोबर शिक्षकाने श्लोक म्हणावेत.	
	७) सगळीकडे सज्जन नसतात.	
आ)	पञ्च वाक्यानि माध्यमभाषया अनुवदत।	(१०)
	१) रमेशः मम परमं मित्रम्।	
	२) कस्य अस्ति एषः गजः ?	
	३) अहं धनाय न स्पृहयामि।	
	४) ब्राह्मणः स्नातुं याति।	
	५) नरः देवात् निकृष्टतरः।	
	६) अमित्रस्य कुतः सुखम् ?	
	७) उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः।	
प्र. ४.अ)	एकं श्लोकं सान्वयम् अनुवदत।	(०५)
	१) न चोरहार्यं न च राजहार्यं न भ्रातृभाज्यं न च भारकारि। व्यये कृते वर्धत एव नित्यं विद्याधनं सर्वधनप्रधानम्।	
	२) विद्या विनयोपेता हरति न चेतांसि कस्य मनुजस्य। काश्चनमणिसंयोगो नो जनयति कस्य लोचनानन्दम्।	

आ) कानिचन दश वाक्यानि सूचनानुसारमुत्तरत।

(१०)

- १) शिखरिणः उन्नताः वर्तन्ते। (एकवचने लिखत।)
- २) महिला नदीं गत्वा जलम् आनयति। (पूर्वकालवाचकं निष्कासयत।)
- ३) बालाः मोदकान् खादन्ति मोदन्ते च। (पूर्वकालवाचकं योजयत।)
- ४) ----- धूमः तत्र वह्निः। (योग्यमव्ययं लिखत।)
- ५) भवन्तः रात्रौ यात्राम् अकुर्वत। (भवन्तः स्थाने युष्मद् सर्वनाम्नः योग्यं रूपं लिखत।)
- ६) काञ्चन काकस्य गात्रे न शोभते। (संस्कृतेन समानार्थकं लिखत।)
- ७) मृता इत्यस्य संस्कृतेन विरुद्धार्थकं लिखत।
- ८) मुनिना महत् तपः तप्तम्। (वाच्यं परिवर्तयत।)
- ९) सज्जनाः कमपि न पीडयन्ति। (वाच्यं परिवर्तयत।)
- १०) एकः ब्राह्मणः प्रतिदिनं शिवं पूजयति स्म (स्म इति अव्ययं निष्कासयत।)
- ११) गुरुः शिष्यमुपादिशत् (स्म इति अव्ययं योजयत।)
- १२) जटायुः रावणं सीतां च ददर्श। (वाक्यं लङ्लकारे लिखत।)

इ) केनाञ्चन पञ्चानां रूपाणां परिचयं लिखत।

(०५)

१) दिशा	२) पन्थाः	३) अनुपठिष्यति	४) जग्राह
५) वियति	६) व्यवर्तत	७) विटपिनाम्	
